

„Najpierw fundament – potem cyfrowa chmura i Państwo (2.0+)”

dr hab. inż. Bolesław Szafrąński, prof. WAT

XVIII Forum Teleinformatyki – 28.09.2012 r.

Bibliografia

1. ***Ustawa o informatyzacji podmiotów realizujących zadania publiczne, 2005 z późniejszymi zmianami,***
2. ***Michał Boni - „Cyfrowy impet”, „Siećpospolita”, 2012,***
3. ***KRMI/B. Szafrański - „Modernizacja administracji publicznej oparta na modelu usługowym funkcjonowania państwa – wybrane zagadnienia”, KRMI, 2010.12.16 – (szczegóły w załączniku nr 2),***
4. ***KRMI, „Stanowisko z 17.04.2009 r w sprawie Założeń Centralnego Modelu Danych dla Infrastruktury Informacyjnej Państwa”, 2009 – (szczegóły w załączniku nr 1) ,***
5. ***Jeff Howe - "The Rise of Crowdsourcing", Wired, 2006-2007,***
6. ***Don Tapscott, Anthony D. Williams – „ Wikinomics -How Mass Collaboration Changes Everything”, 2006; tłum. „Wikinomia – O globalnej współpracy, która zmienia wszystko”, Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne, 2008,***
7. ***Europejskie Ramy Interoperacyjności , EIF version 2.0, Annex II - EIF (European Interoperability Framework) of the Communication “Towards interoperability for European public services”, on the 16th of Dec. 2010”***
8. ***„Wstęp do architektury korporacyjnej”, Prace „Ogólnopolskiego Międzyuczelnianego Seminarium - Problemy badawcze i projektowe informatyzacji państwa” pod redakcją Bolesława Szafrańskiego i Andrzeja Sobczaka, Warszawa, 2008,***
9. ***J.W. Ross, P. Weill, D.C. Robertson – „Architektura korporacyjna jako strategia”, 2006, wyd. polskie 2010.***

Podstawowe założenie

Nowoczesne, demokratyczne Państwo, często określane jako Państwo (2.0+) opiera się na otwartym (informacyjnie) i przejrzystym funkcjonowaniu administracji publicznej oraz aktywnym, świadomym swych praw i współuczestniczącym w procesach informacyjnych (decyzyjnych) obywatelu !!!

Podstawowym celem wykorzystania narzędzi i metod teleinformatyki do modernizacji administracji publicznej jest wsparcie procesów tworzenia tak rozumianego skutecznego i nowoczesnego Państwa.

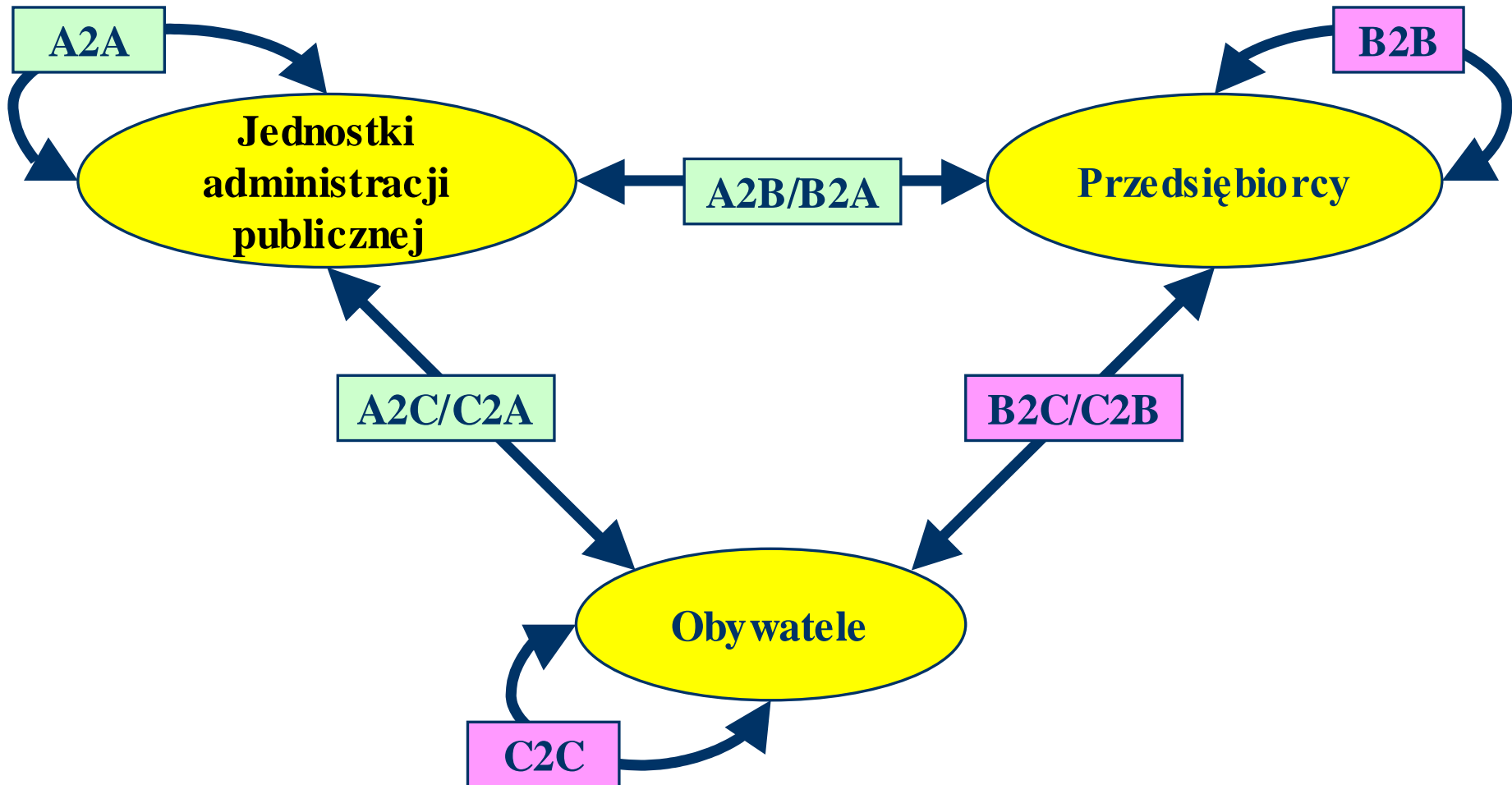
Podstawowe cele modernizacji państwa

- **Możliwość powszechnej partycypacji obywateli i podmiotów w prawnie dozwolonych procesach informacyjnych (decyzyjnych) Państwa (zgodnie ideami Państwa (2.0+))**,
- **Możliwość pełnego lub częściowego wykonania (co najmniej zainicjowania) zadania publicznego drogą elektroniczną,**
- **Możliwość „odmiejscowionego”, zgodnego z zasadą „braku wykluczenia”, dostępu do realizacji zadań publicznych drogą elektroniczną ,**
- **Zapewnienie „jednego punktu elektronicznego kontaktu” z usługami realizowanymi drogą elektroniczną,**
- **Zakaz żądania danych znajdujących się w zasobach administracji, bez względu na istniejące w niej podziały organizacyjne i kompetencyjne.**

Legenda:

- **kolorem czerwonym** zaznaczono nowy element celów wynikający z rozwoju koncepcji Governance (2.0+)
- **Governance (2.0+) → otwarta (informacyjnie) administracja, aktywny i współuczestniczący obywatel;**
- **(2.0+) → symbol „+” uwzględnia rozwój idei Governance 2.0**

Zakresy bezpośredniego (*kolor zielony*) i pośredniego (*kolor fioletowy*) oddziaływania **administracji**

Diagnoza stanu (wybrane aspekty)

- **Budowany przez dziesiątki lat układ organizacyjno-prawny i technologiczny infrastruktury informacyjnej administracji publicznej doprowadził do szkodliwej wzajemnej separacji (resortowości) zarówno zasobów informacyjnych, jak i systemów informatycznych administracji. Cechą polskiej administracji nadal pozostaje resortowa, wyspowa, separacyjna infrastruktura informacyjna.**
- **Główne systemy rządowe samorządowe były i są budowane przede wszystkim wg modelu okienkowego.**
- **Założenia tych systemów (architektura, technologia, organizacja, narzędzia) w większości nie uwzględniają potrzeb wynikających z założeń i idei Państwa (2.0+).**

Diagnoza stanu (wybrane aspekty)

•Resortowa, wyspowa, separacyjna infrastruktura informacyjna

+

•Nieprzygotowana infrastruktura informacyjna (głównie w zakresie rejestrów i ram architektonicznych)

+

• Duża podaż środków z UE wspierana środkami z budżetu oraz presja na skonsumowanie tych środków w określonym czasie

+

• Autonomia prawno-kompetencyjna, finansowa i organizacyjna jednostek rządowych i samorządowych (brak realnego CIO)

=

„Inflacja” niespójnych, autonomicznych projektów informatycznych

Pogłębienie dezintegracji informacyjnej

/Jeśli się temu nie zapobiegnie, to po wyczerpaniu lub ograniczeniu środków unijnych nie będzie możliwości „zniwelowania” skutków dezintegracji/

Fundament eAdministracji

- **Źródło:**

1. J.W. Ross, P. Weill, D.C. Robertson – „Architektura korporacyjna jako strategia”, 2006, wyd. polskie 2010

2. Praca zbiorowa pod redakcją B. Szafrąńskiego i A. Sobczaka – „Wstęp do architektury korporacyjnej”, Ogólnopolskie Międzyuczelniane Seminarium – „Problemy badawcze i projektowe informatyzacji państwa”, 2009

Fundament działalności administracji- wprowadzenie

- Większość organizacji trwoni czas kierownictw i inwestycje technologiczne na znaczną liczbę projektów mających uzasadnienie w skali lokalnej, lecz niestanowiących wsparcia dla nadrzędnych celów, do których organizacje powinny dążyć jako całość,
- **O takich organizacjach mówi się, że nie mają wdrożonego fundamentu działalności,**
- **Fundament działalności powstaje ze starannego wyselekcjonowania procesów i systemów, które trzeba zintegrować informacyjnie i funkcjonalnie wprowadzając niezbędne standardy i mechanizmy interoperacyjności.**
- Budowa fundamentu działalności powinna być prowadzona zgodnie z regułami architektury korporacyjnej odzwierciedlającymi logikę zawartą w modelu operacyjnym funkcjonowania danej organizacji,

Podstawowe składniki fundamentu działalności administracji

- **Modele i instrumenty koordynacji, w tym kryteria selekcji procesów, systemów i usług,**
- **Procesy i usługi realizacji zadań publicznych (procesów administracyjnych),**
- **Zasoby informacyjne – systemy rejestrów publicznych**
- **Integracyjne platformy usług elektronicznych zawierające:**
  - **Więzy i mechanizmy wspierania integralności (spójności, jakości i referencyjności danych i usług),**
  - **Więzy i mechanizmy wspierania interoperacyjności (ram i standardów interoperacyjności),**
  - **Więzy i mechanizmy wspierania bezpieczeństwa (zarządzania tożsamością, prawami dostępu i ciągłością działania).**

Fundament działalności administracji - wnioski

Wniosek ogólny:

Nie da się zbudować infrastruktury informacyjnej państwa spełniającej wymagania społeczeństwa informacyjnego (cyfrowego) bez zbudowania bezpiecznego i wydajnego fundamentu działalności administracji publicznej

Wniosek 1: administracja publiczna jest organizacją, która dla właściwego funkcjonowania musi dysponować fundamentem działalności. W Polsce dotychczas nie zbudowano tak rozumianego fundamentu działalności administracji publicznej.

Wniosek 2: istnieją instrumenty prawne i koordynacyjne niezbędne z punktu widzenia budowy fundamentu działalności takie, jak:

- Instrumenty selekcji procesów i systemów → Plan Informatyzacji Państwa (do tej pory), Projekty unijne
- Instrumenty prawne → Ustawa o działach administracji rządowej, Ustawa o informatyzacji podmiotów realizujących zadania publiczne, Ustawa o dostępie do informacji publicznych, ...
- Instrumenty koordynacji → Komitet ds. Cyfryzacji, minister właściwy ds. informatyzacji, minister właściwy ds. administracji, ...
- Instrumenty techniczne → ePUAP, bazowe systemy rejestrowe, ...

Fundament działalności administracji - wnioski

Wniosek 3: rząd nie może koordynować wszystkiego. Rząd powinien się skupić na zdefiniowaniu i koordynacji budowy fundamentu działalności administracji publicznej odpowiednio do modelu osiągania celów nowoczesnej administracji publicznej. Resztę należy pozostawić inicjatywie samorządów, firm informatycznych i organizacji społecznościowych,

Wniosek 4: budując fundament działalności administracji publicznej należy traktować:

- **partnerstwo** jako podstawową cechę relacji między administracją i aktywnym, współuczestniczącym w procesach informacyjnych państwa, obywatelem,
- **interoperacyjność** jako podstawową zasadę współdziałania systemów informacyjnych podmiotów publicznych (zwłaszcza na poziomach semantycznym i prawno-organizacyjnym).

Fundament działalności administracji - wnioski

Wniosek 5: Istotne warunki powodzenia:

- właściwe rozumienie i zwiększenie roli interoperacyjności w budowie spójnego informacyjnie systemu informacyjnego państwa,
- jak najszerze uznanie, że budowa fundamentu działalności administracji publicznej **nie jest celem antagonistycznym dla nikogo**,
- przyjęcie założenia, że wydajny i bezpieczny (z punktu widzenia świadczenia usług) fundament działalności **jest dobrem wspólnym**,
- włączenie budowy fundamentu działalności administracji publicznej do celów strategicznych państwa zapewniając najwyższy poziom przywództwa politycznego i koordynacyjnego.

Z historii rejestrów publicznych w Polsce ...

Źródło: Sprawozdanie z prac Zespołu do spraw Rejestrów Publicznych w okresie grudzień 1995r. – czerwiec 1996r. powołanego przez Radę Koordynacyjną do Spraw Teleinformatyki, działającą przy Premierze Rządu

Powołanie i cele Zespołu

- Rada Koordynacyjna do spraw Teleinformatyki na posiedzeniu w **dniu 12 października 1995 r.** podjęła uchwałę nr 3/95 o powołaniu Zespołu ds. rejestrów publicznych. Uchwała stwierdza, że głównym zadaniem zespołu powinno być zaproponowanie formuły organizacyjnej i prawnej pozwalającej, przy uszanowaniu autonomii rejestrów, na:

- budowanie wspólnego obszaru jednolicie rozumianych norm pojęciowych i klasyfikacyjnych oraz standardów modeli danych dla rejestrów publicznych,
- efektywniejsze i sprawniejsze korzystanie z rejestrów przez upoważnione podmioty,
- stałą, wzajemną współpracę między rejestrami.

- Rada Koordynacyjna do spraw Teleinformatyki co dwa miesiące omawiała etapowe wyniki pracy, a na posiedzeniu 12 czerwca 1996 roku Przewodniczący Zespołu – Pan Profesor Antoni Kreczmar – zaprezentował wnioski końcowe z półrocznej pracy Zespołu.

- W posiedzeniu tym wziął udział Pan Premier Włodzimierz Cimoszewicz.

Z historii rejestrów - główne wnioski

- Należy powstrzymać resorty przed wprowadzeniem nowych publicznych identyfikatorów. Identyfikatory obsługiwane przez rejestry bazowe (...) całkowicie wystarczą do identyfikowania osób fizycznych, podmiotów gospodarczych oraz nieruchomości. W przypadku wielkich zbiorów rejestrowych (kilka, kilkanaście lub kilkadziesiąt milionów obiektów) wprowadzanie nowego identyfikatora publicznego trwa wiele lat i kosztuje miliony dolarów,

[Komentarz: wniosek aktualny],

- (...) Należy zatem dążyć do jak najszybszego dobrego umocowania prawnego bazowych rejestrów publicznych (PESEL, GEODEZYJNY) w postaci odpowiednich ustaw. Zespół przedkłada Radzie ten wniosek, jako niezwykle ważny, wymagający szybkiego działań ustawodawczych.

[Komentarz: wniosek zrealizowany],

- Zespół ds. rejestrów publicznych uważa, że brak ustawy o dokumencie elektronicznym w istotny sposób opóźnia rozwój systemów rejestrowych,

[Komentarz: wniosek zrealizowany]

Z historii rejestrów - główne wnioski (cd.)

- Rozwój rejestrów publicznych jest nieskoordynowany. Resorty budują swoje rejestry w izolacji od innych, już istniejących, podstawowym celem synchronizacji działań pomiędzy rejestrami jest kwestia identyfikacji obiektów. (...) Nie wystarczy w tym przypadku używanie identyfikatora publicznego jako dodatkowej cechy obiektu (ten sposób działania przyczynia się jeszcze do większego bałaganu),
[Komentarz: w kwestii wymagań prawnych dzięki ustawie o informatyzacji nastąpiła poprawa, jednak w warstwie realizacyjnej wnioski nadal aktualny]
- Te same obiekty występujące w różnych rejestrach są częstokroć w różny sposób rejestrowane. Zespół uważa, że należy ujednoczyć sposoby rejestracji w różnych rejestrach tych samych podmiotów,
[Komentarz: wnioski nadal aktualny],
- Potrzebne jest pilne unormowanie formy transkrypcji znaków diakrytycznych, alfabetów nie łacińskich i wszelkich innych znaków występujących w obcojęzycznych nazwach własnych. Unormowanie takie powinno obowiązywać wszystkie rejestry publiczne,
[Komentarz: nie można potwierdzić powszechnego stosowania jednolitych norm transkrypcji znaków diakrytycznych],

- Zespół uważa, że należy zmusić resorty do integrowania informacji, przede wszystkim do korzystania z rejestrów bazowych,
[Komentarz: wniosek aktualny; brak spójnego modelu danych; ePUAP nie zapewnia usług wsparcia integracji informacyjnej rejestrów; systemy rejestrowe nie są przygotowane do integracji informacyjnej]
- Zespół ds. rejestrów publicznych nie może przeciwdziałać tej groźnej dla interesu naszego państwa tendencji, może jedynie ostrzegać i informować, co w niniejszym raporcie czyni!

Z historii rejestrów - główne wnioski (cd.)

- Właśnie minęło 16 lat od przedstawienia Sprawozdania z prac Zespołu ds. rejestrów publicznych,
- Korzystając z tej okazji trzeba wyrazić uznanie dla członków Zespołu z kilku następujących istotnych powodów:
  - Zespół formułując wnioski nie wahał się wskazać na przykłady działań negatywnych, szkodliwie wpływających na spójność infrastruktury informacyjnej państwa i to bez względu na to jakich resortów one dotyczyły,
  - mimo międzyresortowego składu Zespół w swych pracach kierował się zasadą dobra wspólnego, a nie interesami poszczególnych resortów,
  - Zespół potwierdził jednoznacznie podstawowe znaczenie rozwiązań w obszarze rejestrów publicznych dla całej infrastruktury informacyjnej państwa.
- Zespół, zgodnie z wolą Rady, pracował w następującym składzie: J. Buchner (Ministerstwo Spraw Wewnętrznych), W. Iszkowski (Polska Izba Informatyki i Telekomunikacji), J. Kosecki (ZUS), A. Kreczmar (Ministerstwo Sprawiedliwości), W. Matras (Ośrodek Terenowego Banku Danych w Krakowie), T. Możdżyńska (GUS), B. Rapacka-Zimny (Główny Urząd Ceł), A. Wulczyńska (GUS), M. Zalewski (Ministerstwo Finansów)".

Z doświadczeń innych krajów, w poszukiwaniu wzorów referencyjnych ...

Źródło: „*Analiza porównawcza przedsięwzięć informatycznych modernizujących administracje publiczną, zrealizowanych w innych krajach Unii Europejskiej zbliżonych zakresem do PIP 2007-2010*” ,
McKinsey&Company

Podstawowe założenie

Istotnym wsparciem dla jakości planowania i koordynacji procesów modernizacji funkcjonowania państwa opartych na wykorzystaniu narzędzi i metod teleinformatyki powinny być doświadczenia krajów, które mogą być źródłem adekwatnych dla Polski wzorców referencyjnych !!!.

Wybrane informacje dotyczące analizy

- Analiza porównawcza obejmowała 3 kraje Unii Europejskiej (Wielka Brytania, Austria, Estonia). Kraje te są liderami w rozwoju, dostępności oraz zaawansowaniu usług e-government i dokonały znaczącego postępu w ciągu ostatnich lat,
- Analizy dokonano poprzez przegląd materiałów źródłowych i raportów, wywiady z ekspertami oraz na podstawie własnych doświadczeń w zakresie realizacji projektów e-government,
- Celem analizy było uzyskanie danych doświadczalnych i porównawczych, które mogłyby być wykorzystane do ustalania polityki rządu oraz działu informatyzacja w zarządzaniu procesami transformacji funkcjonowania administracji od administracji działającej tradycyjnie do administracji opartej na zadaniach publicznych realizowanych drogą elektroniczną.

Wyniki analizy – wybrane rekomendacje

Ukierunkowanie

- Koncentracja na projektach znacznie poprawiających wydajność świadczenia usług dla obywatela (tzw. „projektach flagowych”) tworzących **fundament** funkcjonowania e-Administracji.

Przywództwo

- Koordynacja działań e-Administracji przy pomocy dedykowanej struktury (np. MAiC, Komitet ds. Cyfryzacji),
- Utworzenie stanowiska rządowego CIO, wraz ze wspomagającą go organizacją. Prawo weta centralnego CIO w przypadku, gdy projekt nie spełnia uzgodnionych standardów lub celów.

Komunikacja

- Komunikowanie modernizacji funkcjonowania (informatyzacji) Państwa jako kluczowego filaru strategii politycznej rządu.

Kapitał ludzki

- Rozwój kapitału ludzkiego (umiejętności i kompetencji), w organizacji wspierającej rządową strukturę koordynującą, w tym kierownictw podmiotów współpracujących/ współodpowiedzialnych.

Wybrane elementy budowy fundamentu działalności administracji publicznej

Zasoby informacyjne - Centralny Model Danych Infrastruktury Informacyjnej Państwa

Źródło: Protokół z posiedzenia Komitetu Rady Ministrów ds. Informatyzacji i Łączności z dn. 26 marca 2009 roku, Prace Zespołu ds. Koordynacji Rozwoju Infrastruktury Informacyjnej Państwa” - załącznik nr 2.

Centralny Model Danych

- Istnieje potrzeba stymulowania przebudowy systemu informacyjnego administracji publicznej i jednocześnie nie istnieją możliwości centralnego skoordynowania wszystkich projektów informatycznych realizowanych w administracji publicznej.
- Koordinacja bezpośrednia powinna zapewnić spójną realizację wyłącznie projektów „flagowych” (klinów projektowych), których celem jest zbudowanie fundamentu działalności administracji publicznej. Ich realizacja powinna wyznaczać główne kierunki zmian, zgodnie z zasadą centryczności referencyjnej.
- Centryczność referencyjna, w odróżnieniu od dziedzinowej, oznacza oparcie rozwoju systemu informacyjnego państwa na referencyjności atrybutów bazowych zasobów informacyjnych administracji traktowanych jako dobro wspólne, a nie resortowe. Szczególną rolę w tym zakresie muszą odgrywać zasoby i systemy rejestrowe, zwłaszcza dotyczące osób fizycznych, przedsiębiorców i terenu.

Centralny Model Danych

- Dwa poziomy modelowania
  - poziom modelowania logicznego (niezależnego od istniejących rejestrów),
  - poziom modelowania fizycznego (z uwzględnieniem istniejących rejestrów).
- Dwa kluczowe pojęcia:
  - obiekt informacyjny, rola obiektu.

[W metodzie obok pojęcia obiektu informacyjnego wyróżniono pojęcie roli w jakiej ten obiekt występuje w infrastrukturze informacyjnej państwa (np. dla osoby fizycznej takimi rolami mogą być – rola obywatela, rola posiadacza nieruchomości, rola przedsiębiorcy, itd.)],

- Zasada sukcesywnego rozwoju modelu

[Uwzględnianie kolejnych ról poszerza zakres modelowania o kolejne obiekty i powiązania informacyjne].

Zarządzanie tożsamością a spójność infrastruktury informacyjnej państwa

- **Źródło:**
  1. „Linia współpracy Rząd-Samorząd” – warsztaty

Zarządzanie tożsamością - Nowy Dowód Osobisty

- Celem wprowadzenia nowego dowodu osobistego nie może być przeprowadzenie operacji wymiany tego dokumentu na nowszy, trwalszy czy wygodniejszy, lecz przebudowa systemu informacyjnego państwa oparta na kluczowej roli i funkcjach silnie uwierzytelnionego powszechnie obowiązującego (?) dokumentu identyfikacyjnego.
- Z punktu widzenia obywatela istotą jest zapewnienie konstytucyjnie zagwarantowanego prawa bezpiecznego dostępu do jego danych, które są gromadzone w granicach prawa w zasobach informacyjnych administracji (zwłaszcza na jego indywidualnych kontaktach).
- Miarą sukcesu nowego dowodu osobistego musi być stopień powszechności jego wykorzystania w procesach modernizacji funkcjonowania administracji publicznej (szerzej państwa), w szczególności w procesach dostępu do usług elektronicznych wykorzystywanych w procesach realizacji zadań publicznych drogą elektroniczną bez konieczności używania dedykowanych (sektorowych) kart identyfikacyjnych.
- Inicjatywy wprowadzania do powszechnego stosowania indywidualnych kart (*identyfikacyjnych*) innych niż ww. nowy dowód osobisty zawsze będzie obiektywnie osłabiać znaczenie tego dokumentu oraz stwarzać zagrożenie pośredniego wprowadzenia do kontaktu z obywatelem odmiennej i przede wszystkim nadmiarowej bazy identyfikacyjno-klasyfikacyjnej. Takie zagrożenia łatwo powstają, ale bardzo trudno jest usunąć ich skutki.

ePUAP

- **Źródła:**
  - *Ustawa o informatyzacji podmiotów realizujących zadania publiczne,*
  - *„Mój ePUAP” - Ogólnopolskie Międzyuczelniane Seminarium – „Problemy badawcze i projektowe informatyzacji państwa”, 2008,*
  - *Europejskie Ramy Interoperacyjności , EIF version 2.0, Annex II - EIF (European Interoperability Framework) of the Communication “Towards interoperability for European public services”, on the 16th of Dec. 2010”*

ePUAP

Projekt ePUAP powinien być przedsięwzięciem, którego celem jest stworzenie jednolitego, bezpiecznego i w pełni zgodnego z obowiązującym prawem cyfrowego kanału udostępniania usług publicznych obywatelom, przedsiębiorcom i podmiotom publicznym oraz zapewnienie interoperacyjnego dostępu do infrastruktury informacyjnej administracji rządowej przede wszystkim podmiotom wytwarzającym i udostępniającym na swoich platformach i na platformie ePUAP usługi publiczne realizowane drogą elektroniczną.

[Komentarz: ePUAP w swej istocie jest złożonym projektem informatycznym, któremu ze względu na jego ponadsektorowe, integracyjne znaczenie muszą towarzyszyć różnorodne działania w sferze pozainformatycznej, zwłaszcza organizacyjne, prawne i koordynacyjne].

Istotnym zadaniem ePUAP powinno być wsparcie dysponentów (twórców) usług elektronicznych w procesach zarządzania tożsamością oraz automatycznego dostępu do zasobów informacyjnych i funkcjonalności systemów rejestrowych (dziedzinowych) administracji rządowej zgodnie z zasadami referencyjności i interoperacyjności.

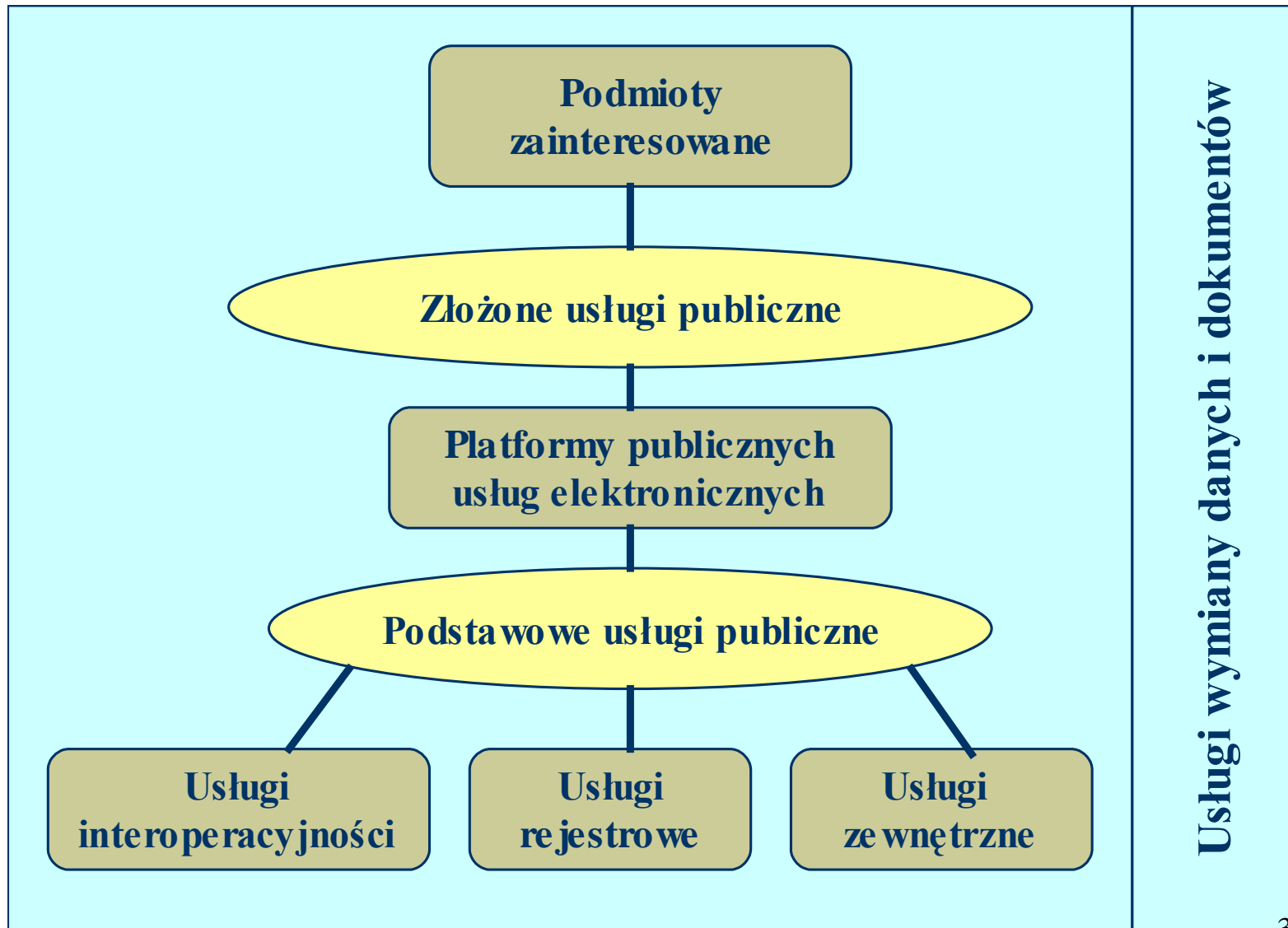
[Komentarz: ePUAP nie powinien przejmować zasobów rejestrowych, i usług)

Kierunki rozwoju

- należy określić role ePUAP w budowie fundamentu administracji publicznej opierając jego architekturę na modelu usługowym uwzględniającym również koncepcje Governance 2.0+,
- Architektura ePUAP musi zakładać przejście od modelu okienkowego do modelu okienkowo-społecznościowego, w tym szeroko pojętą możliwość reużycia danych,
- należy zwrócić ePUAP ku wspieraniu referencyjności, interoperacyjności, uniwersalnym usługom dostępu do rejestrów, modeli kosztowych, zarządzaniu tożsamością, ...
- należy na nowo zdefiniować granice ePUAP, określić ramy architektoniczne „nowego” ePUAP, sposoby i harmonogram wzbogacania jego funkcjonalności z jednoczesnym „usuwaniem” funkcji „wystających” obecnie poza granice systemu,
- należy stworzyć „organizację ePUAP” odpowiedzialną za rozwój ePUAP i jednocześnie zarządzającą współpracą z interesariuszami instytucjonalnymi i indywidualnymi.

Model usługowy platformy integracyjnej

Rejestry

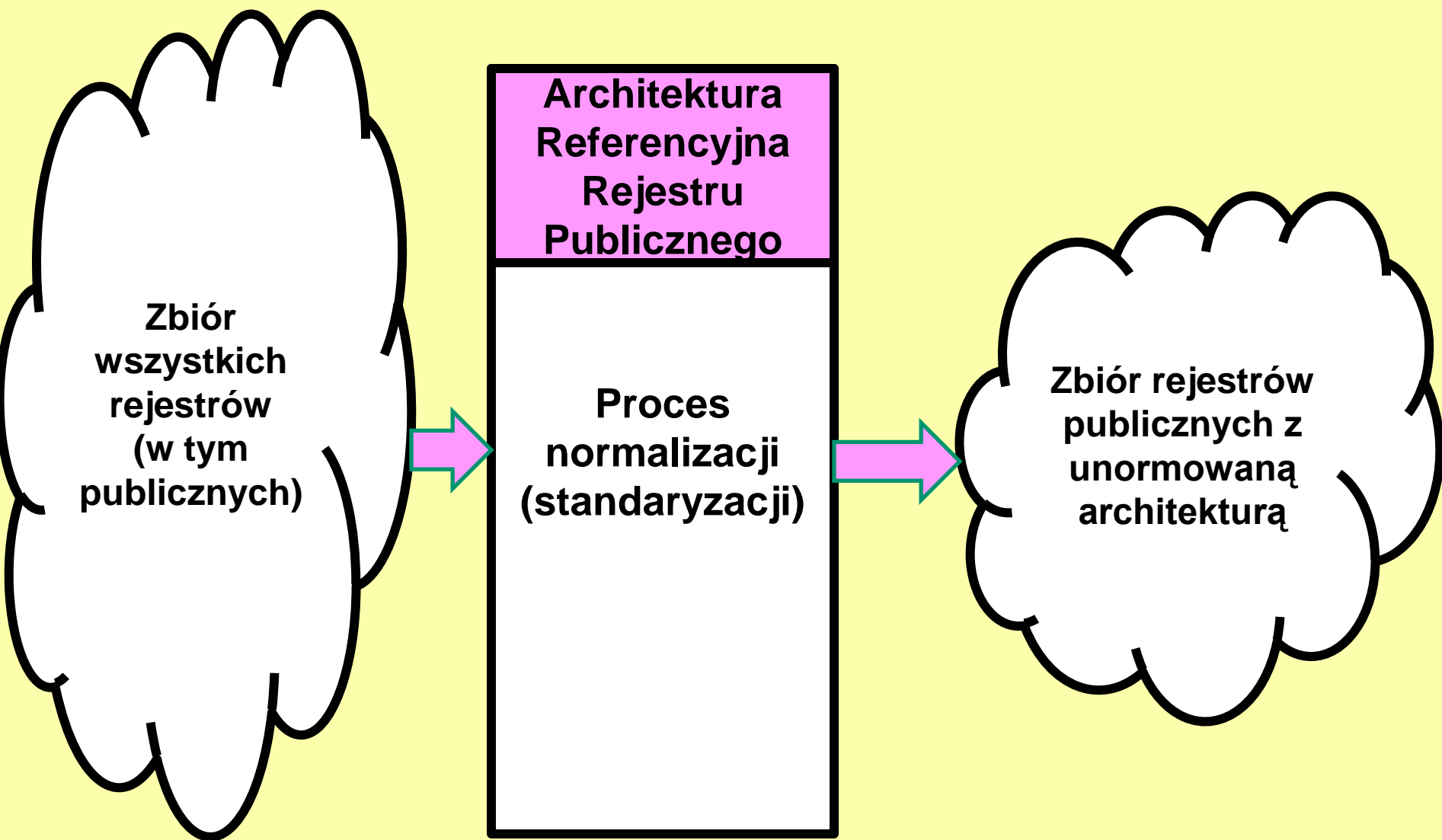
- **Źródła:**
  - *Ustawa o informatyzacji podmiotów realizujących zadania publiczne,*
  - *Protokół z posiedzenia Komitetu Rady Ministrów ds. Informatyzacji i Łączności z dn. 26 marca 2009 roku, Prace Zespołu ds. Koordynacji Rozwoju Infrastruktury Informacyjnej Państwa” - załącznik nr 1,*
  - *KRMI/B. Szafrański - „Modernizacja administracji publicznej oparta na modelu usługowym funkcjonowania państwa – wybrane zagadnienia”, KRMI, 2010.12.16 – załącznik nr 2.*

Rejestry – trzy kroki

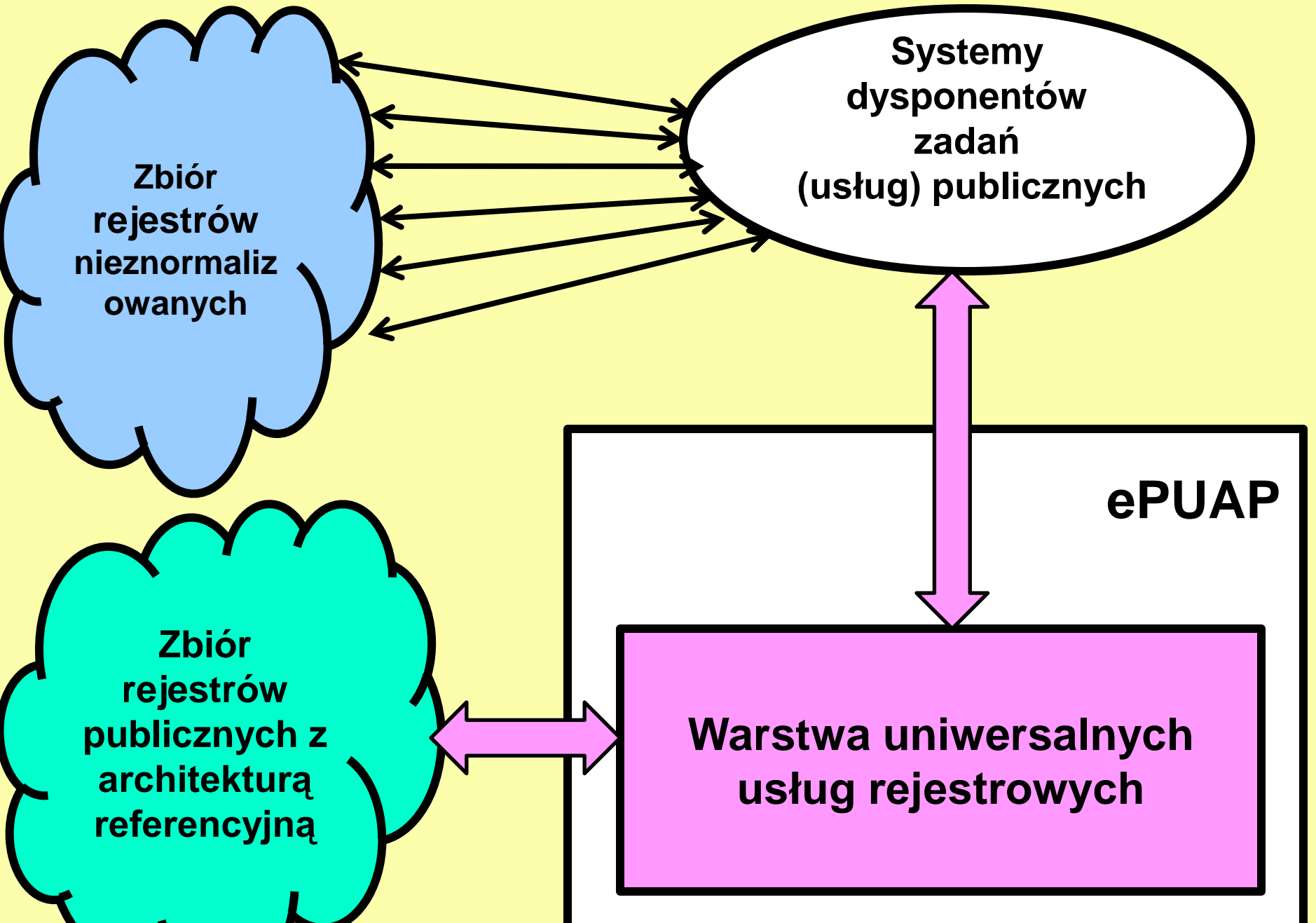
- **Identyfikacja i wybór „fundamentalnych” (bazowych) rejestrów i systemów rejestrowych odpowiednio do definicji fundamentu funkcjonowania administracji publicznej,**
- **Opracowanie modelu referencyjnego rejestru publicznego,**
- **Normalizacja „fundamentalnych” (bazowych) rejestrów i systemów rejestrowych do postaci zgodnej z modelem referencyjnym,**
- **Zapewnienie dostępu do „fundamentalnych” (bazowych) rejestrów i systemów rejestrowych poprzez warstwę uniwersalnych usług rejestrowych ePUAP.**

Uwaga: umożliwienie dostępu do rejestrów poprzez ePUAP nie wyklucza możliwości korzystania z dysponentów usług z własnych funkcji dostępu do rejestrów.

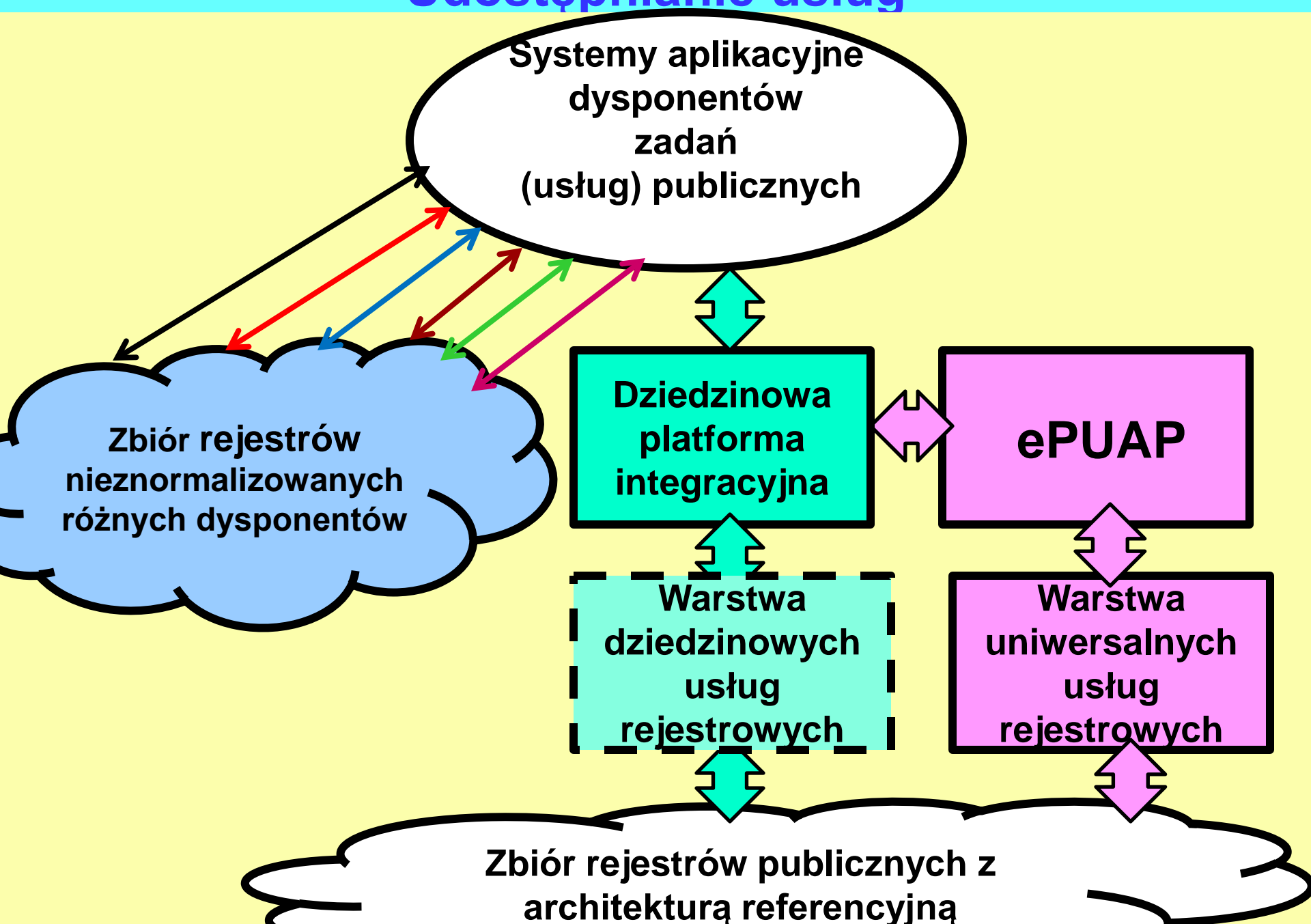
Normalizacja rejestrów (prawna, informacyjna, jakościowa, technologiczna, ekonomiczna, ...,

Dostęp do rejestrów publicznych

Udostępnianie usług

Koszty

- **Źródło:**
  1. „Linia współpracy Rząd-Samorząd” – warsztaty

„Koszty”

- **Skutecznym sposobem racjonalizacji kosztów informatyzacji państwa jest stosowanie zasady kosztów referencyjnych. Ustawa PZP powinna „działać” w ramach szacunkowych wartości zamówień publicznych wynikających z oszacowań uzyskanych z modeli kosztów referencyjnych**

Komentarz: zdecydowana większość potrzeb jednostek administracji publicznej w zakresie infrastruktury teleinformatycznej (sprzęt + oprogramowanie, np. biurowe) może być zwymiarowana i opisana w postaci modeli kosztów referencyjnych. W ten sposób możliwe jest skuteczne zapobieganie nadmiernym wydatkom. Wszystkie potrzeby przekraczające ograniczenia modelu referencyjnego musiałyby uzyskać odrębną akceptację (np. CIO). Obecnie przekroczenie limitu o kilka procent przy zakupie samochodu jest natychmiast monitorowane a zakupy infrastruktury techniczno-systemowej wielokrotnie przekraczające potrzeby są w praktyce niewykrywalne],

Wsparcie nakowo-badawcze

- **Źródło:**
  1. *„Linia współpracy Rząd-Samorząd” – warsztaty*

„Wsparcie naukowo-badawcze ”

- Wsparcie w zarządzaniu projektami a wsparcie naukowo-badawcze: należy „tępić” koszty często nadmiarowej, nieprzydatnej dokumentacji zarządczej tworzonej pod presją mechanicznego stosowania metodyk na rzecz rzeczywistego wsparcia merytorycznego i organizacyjno-prawnego dla poszczególnych projektów i programów modernizacji państwa]

[Komentarz: Wsparcie powinno być ukierunkowane na przywództwo merytoryczne, wymagające b. dużej wiedzy , w tym np. wynikające ze stosowania metod badawczo-rozwojowych a nie redukowane do rutynowych czynności. Uwaga: nawet „najgorszy” certyfikat jest ważniejszy w SIWZ niż doktorat z informatyki].

Podsumowanie - z ostatnich miesięcy ...

Informacje medialne:

- Brak możliwości automatycznej weryfikacji prawa do ubezpieczenia zdrowotnego w procesie leczenia, ...

[Komentarz: prace w toku]

- Brak możliwości automatycznej weryfikacji stanu karalności w procesie tworzenia organów podmiotów gospodarczych, ...

[Komentarz: zapowiedziano pilne prace, ...]

Główna przyczyna:

Brak modelu informacyjnego uwzględniającego wzajemne zależności informacyjne zadań publicznych odzwierciedlających rolę interesariuszy administracji publicznej. Model ten powinien stanowić podstawę fundamentu funkcjonowania administracji publicznej i jednocześnie podstawę merytoryczną procesów koordynacji kluczowych projektów

Podsumowanie

Nowoczesne, demokratyczne Państwo, często określane jako Państwo (2.0+) opiera się na otwartym (informacyjnie) i przejrzystym funkcjonowaniu administracji publicznej oraz aktywnym, świadomym swych praw i współuczestniczącym w procesach informacyjnych (decyzyjnych) obywatelu !!!

Podstawowym celem wykorzystania narzędzi i metod teleinformatyki do modernizacji administracji publicznej jest wsparcie procesów tworzenia tak rozumianego skutecznego i nowoczesnego Państwa.

Uwaga: warunkiem otwartości i przejrzystości jest zbudowanie wydajnego, wiarygodnego i bezpiecznego fundamentu działalności administracji publicznej!!!

Załącznik nr 1 – „Stanowisko KRMI w sprawie centralnego modelu danych”

PROTOKÓŁ

Dotyczy: Przebiegu obrad posiedzenia Komitetu Rady Ministrów do Spraw Informatyzacji i Łączności w dniu 26 marca 2009 r.

- 2. Centralny Model Danych Infrastruktury Informacyjnej Państwa – prezentacja wyników pracy Zespołu Zadaniowego ds. Koordynacji Rozwoju Infrastruktury Informacyjnej Państwa – prof. dr hab. Bolesław Szafrąński - Ekspert Zespołu.**

W wyniku dotychczasowych prac Zespołu ds. Koordynacji Rozwoju Infrastruktury Informacyjnej Państwa działającego przy Komitecie Rady Ministrów ds. Informatyzacji i Łączności Prof. B. Szafrąński przedstawił Komitetowi założenia „Centralnego modelu danych infrastruktury informacyjnej Państwa”.

Stanowisko KRMI w sprawie centralnego modelu danych

Komitet przyjął, iż ustalenia Zespołu prowadzą do następujących konkluzji:

I. Rozwój i funkcjonowanie infrastruktury informacyjnej państwa powinny być koordynowane przez Komitet Rady Ministrów ds. Informatyzacji i Łączności - jako organ wewnętrzny Rady Ministrów - w zakresie:

- wprowadzania zasad identyfikacji i klasyfikacji obiektów informacyjnych o znaczeniu ogólnokrajowym,
- wprowadzania norm i reguł interoperacyjności,
- inicjowania regulacji prawnych dotyczących informacyjnych kontaktów obywateli i przedsiębiorców z podmiotami publicznymi,
- tworzenia stosownych rozwiązań techniczno-technologicznych i organizacyjnych infrastruktury informacyjnej,
- określenia zasad udostępniania publicznych zasobów informacyjnych (w tym w szczególności rejestrów publicznych) jednostkom administracji publicznej oraz obywatelom i przedsiębiorcom.

Stanowisko KRMI w sprawie centralnego modelu danych

II. Modernizacja funkcjonowania podmiotów publicznych musi zapewnić:

- dla każdego zadania publicznego realizowanego przez podmioty publiczne możliwości pełnego lub częściowego zrealizowania (lub co najmniej zainicjowania) tego zadania drogą elektroniczną,
- „odmiejscowiony” i realizowany zgodnie z zasadą „braku wykluczenia” dostęp do zadań publicznych realizowanych drogą elektroniczną,
- „jeden punkt elektronicznego kontaktu” dla usług realizowanych drogą elektroniczną,
- zakaz żądania danych, które już znajdują się w zasobach informacyjnych administracji, bez względu na istniejące podziały organizacyjne i kompetencyjne administracji,
- stan, w którym wszystkie dane niezbędne do realizacji zadań publicznych będą dostępne elektronicznie.

Stanowisko KRMI w sprawie centralnego modelu danych

III. Prace Zespołu potwierdziły zasadność tworzenia, utrzymywania i sukcesywnego rozwoju modelu centralnego modelu danych infrastruktury informacyjnej Państwa.

IV. Konieczne jest stworzenie mechanizmu zapewnienia regularnej oceny stanu rejestrów, obowiązku utrzymania pożądanego stanu oraz prowadzenia, w razie takiej potrzeby, koniecznych działań „naprawczych” przez dysponentów tych rejestrów wg wskazanej metody

V. Niezbędne prace powinny koncentrować się przede wszystkim na najbardziej referencyjnych zasobach z punktu widzenia infrastruktury informacyjnej państwa.

Stanowisko KRMI w sprawie centralnego modelu danych

VI. Istnieje pilna konieczność uwzględnienia skutków implementacji dyrektywy INSPIRE w pracach z zakresu modelowania infrastruktury informacyjnej.

VII. Należy podjąć prace nad modelowaniem infrastruktury informacyjnej państwa w znacznie szerszym zakresie niż to wykonano w ramach prac Zespołu; prace te powinny być prowadzone z wykorzystywaniem metod naukowo-badawczych oraz praktycznej wiedzy z dziedziny funkcjonowania administracji publicznej i nowoczesnych technik informacyjnych.

W tym punkcie obrad posiedzenia w dyskusji udział wzięli:

Tadeusz Ołdakowski – Radca Generalny Prezesa w Głównym Urzędzie Statystycznym,
Janusz Dygaszewicz – Dyrektor Centralnego Biura Spisowego w Głównym Urzędzie Statystycznym,
Marek Michalewski – Pełnomocnik Ministra Spraw Zagranicznych ds. Informatyzacji,
Bogusław Dziarnowski – Dyrektor Biura Informatyki w Ministerstwie Skarbu Państwa.

Załącznik nr 2 – „Posiedzenie KRMI – informacja dot. modernizacji administracji publicznej opartej na modelu usługowym”

PROTOKÓŁ

Dotyczy: Przebiegu obrad posiedzenia Komitetu Rady Ministrów do Spraw Informatyzacji i Łączności w dniu 16 grudnia 2010 r.

4. Informacja dot. modernizacji administracji publicznej opartej na modelu usługowym administracji państwa – wybrane zagadnienia.

Wprowadzenie: Wiceprzewodniczący Komitetu, Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji, Piotr Kołodziejczyk.

Omówienie: Profesor Bolesław Szafrąński, Ekspert Zespołu Zadaniowego ds. Koordynacji Rozwoju Infrastruktury Informacyjnej Państwa.

W Polsce trwają bardzo ważne procesy w administracji oraz w technologiach wspierających działalność administracji. Dokonano nowelizacji ustawy o informatyzacji podmiotów realizujących zadania publiczne, niebawem będzie obowiązywać nowa ustawa o dowodach osobistych, kończą się prace nad projektem ustawy o podpisach elektronicznych. Opublikowano istotne dokumenty koncepcyjne tj. Europejskie Ramy Interoperacyjności → EIF 2.0, GOVERNANCE 2.0, GOVERNMENT 2.0.

Posiedzenie KRMI – informacja dot. modernizacji administracji publicznej opartej na modelu usługowym

Cele modernizacji administracji publicznej:

- Możliwość powszechnej partycypacji obywateli i podmiotów w prawnie dozwolonych procesach informacyjnych (w tym w dostępie do informacji publicznych) realizowanych w systemie informacyjnym państwa.
- Dla każdego zadania publicznego realizowanego przez administrację możliwości pełnego lub częściowego zrealizowania (lub co najmniej zainicjowania) tego zadania drogą elektroniczną,
- „Jeden punkt elektronicznego kontaktu” dla usług realizowanych drogą elektroniczną,
- Zakaz żądania danych, które już znajdują się w zasobach informacyjnych administracji, bez względu na istniejące podziały administracji.

Wsparcie informatyczne administracji publicznej będzie miało istotny wpływ na standardy i rozwiązania stosowane w pozostałych segmentach działalności państwa - obywatela, przedsiębiorcy.

Posiedzenie KRMI – informacja dot. modernizacji administracji publicznej opartej na modelu usługowym

Diagnoza stanu:

Budowany przez dziesiątki lat układ organizacyjno-prawny i technologiczny infrastruktury informacyjnej administracji publicznej doprowadził do szkodliwej wzajemnej separacji (resortowości, autonomii) zarówno zasobów informacyjnych, jak i systemów informatycznych administracji. Główne systemy rządowe i samorządowe są budowane wg modelu okienkowo-portalowego. Założenia tych systemów (architektura, technologia, organizacja, narzędzia) nie uwzględniały możliwości wynikających z Governance 2.0. W administracji rządowej nie ma komórki organizacyjnej „odpowiedzialnej” za dążenie do wdrożenia zasad Governance 2.0 (zbudowania Government 2.0).

Wybrane zagrożenia:

- Resortowa, separacyjna infrastruktura informacyjna,
- Nieprzygotowana infrastruktura informacyjna (głównie w zakresie rejestrów i ram architektonicznych),
- Duża podaż środków z UE wspierana środkami z budżetu oraz presja na skonsumowanie tych środków w określonym czasie,
- Autonomia prawno-kompetencyjna, finansowa i organizacyjna jednostek rządowych i samorządowych.

Posiedzenie KRMI – informacja dot. modernizacji administracji publicznej opartej na modelu usługowym

W rezultacie wskazane zagrożenia mogą przyczynić się do „Inflacji” niespójnych, autonomicznych projektów informatycznych oraz pogłębienia dezintegracji informacyjnej.

Aby zapobiec dezintegracji konieczne jest podjęcie prac, w ramach Zespołu Zadaniowego KRMIiŁ ds. Koordynacji Rozwoju Infrastruktury Informacyjnej Państwa, dotyczących opracowania ram architektonicznych infrastruktury informacyjnej państwa zgodnie z modelem usługowym funkcjonowania państwa. Ze względów organizacyjnych należy rozważyć powołanie „Podzespołu ds. opracowania ram architektonicznych infrastruktury informacyjnej państwa zgodnie z modelem usługowym funkcjonowania państwa”. Podzespół ten powinien określić co najmniej wytyczne dla opracowania ram architektonicznych obejmujących: modele zasobów informacyjnych (rejestrów), modele architektury wspierającej administrację z uwzględnieniem dotychczasowych rozwiązań modeli usług, procesów oraz GOVERNANCE 2.0. Główne zadania podzespołu: nurt pracy analityczno-badawczej (ciągłej) - „Podstawy przebudowy infrastruktury informacyjnej” oraz nurt pracy projektowo-wdrożeniowej (prototypowej) - „Opracowanie i wdrożenie prototypowe systemu ePUAP 2.0” (wspólne wdrożenie MSWiA i dysponentów innych projektów kluczowych).

Wyniki bieżące prac podzespołu powinny być przedstawiane i dyskutowane na posiedzeniach Zespołu Zadaniowego KRMIiŁ ds. Koordynacji Rozwoju Infrastruktury Informacyjnej Państwa a wyniki okresowe na posiedzeniu KRMIiŁ.

Posiedzenie KRMI – informacja dot. modernizacji administracji publicznej opartej na modelu usługowym

Centralne znaczenie (wsparcie dla innych projektów) w realizacji założeń Governance 2.0 powinien pełnić system ePUAP rozwijany w ramach projektu ePUAP2. Oznacza to konieczność przejścia od idei systemu okienkowego (ePUAP2) do idei systemu okienkowo-społecznościowego (ePUAP 2.0). Równolegle należy doprowadzić do jakościowych zmian w „fundamentach” infrastruktury informacyjnej państwa. Dotyczy to m.in.: Rejestrów i Systemów Rejestrowych, Węzłów referencyjności, interoperacyjności, integralności, zarządzania tożsamością (bezpieczeństwa), Koncepcji i narzędzi technologicznych.

Prace powinny być prowadzone w takim tempie, by pierwsze efekty wdrożenia (choćby elementów) prototypu z uwzględnieniem idei GOVERNANCE 2.0 były możliwe w ciągu 8-10 miesięcy. Wdrożenie powinno opierać się na potencjale finansowym, projektowym i technicznym kluczowych projektów realizowanych w MSWiA (w tym GUGiK), Min. Zdrowia, Min. Sprawiedliwości, Gospodarki, Min. Finansów, GUS, ZUS.

Dziękuję